

Asia: VN/23497/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Esitysluonnoksessa todetaan, että ”esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opintotukilakia päätoimisen opiskelun edellytysten turvaamiseksi.” Tämä tavoite on kannatettava, mutta Nyyti ry:n näkemyksen mukaan esityksessä esitetyt opintolainan valtioneuvoston korotukset eivät ole tarkoituksenmukainen ja kestävä toimenpide tavoitteeseen pääsemiseksi.

Nyyti ry näkee, että opintotuen lainapainotteisuutta tulee vähentää siten, että opintolainaa ei tulkittaisi osana opiskelijan sosiaaliturvaa. Lisäksi opiskelijan toimeentulo ilman opintolainaa tulisi nostaa eurooppalaisen köyhyysrajan yläpuolelle. Nämä muutokset turvaisivat päätoimisen opiskelun edellytykset todellisuudessa ja ne ottaisivat huomioon myös toimeentulon vaikutukset jaksamiseen ja mielenterveyteen. Toimeentulovaikkeudet ja taloushuolet aiheuttavat yli puolelle korkeakouluopiskelijoista hyvin usein tai melko usein huolta ja stressiä. Jo ennen inflaatiota 17 prosenttia opiskelijoista pelkäsi ruuan loppuvan ennen kuin saavat rahaa ostaakseen sitä. Toimeentuloon liittyvä stressi muodostaa merkittävän riskitekijän opiskelijan psyykkiselle hyvinvoinnille. Suunnitellut leikkaukset asumistukeen, indeksijäädytykset ja niitä kompensoiva opintolainojen kasvu lisäävät opiskelijoiden taloushuolia ja siten heikentävät opiskelijoiden mielenterveyttä.

Opintolainan ymmärtäminen osana opintotukea ja opiskelijan perustoimeentuloa on jo sinänsä kompleksista. Opiskelijat ovat ainoa ryhmä, jolta edellytetään velkaantumista arjesta selvitäkseen. Tämä on epäoikeudenmukaista ja asettaa opiskelijat epäyhdenvertaiseen asemaan muihin ryhmiin verrattuna.

Lausunnonantajan näkemykset opintorahan huoltajakorotuksen korottamisesta

Nyyti ry näkee opintorahan huoltajakorotukseen ehdotetun tasokorotuksen erittäin hyväksi. Korotus lieventää perheellisten opiskelijoiden toimeentuloon liittyviä haasteita, joskin ehdotettu korotus on melko maltillinen.

Lausunnonantajan näkemykset opintolainan valtioneuvoston korottamisesta

Nyyti ry näkee, että asumistukeen tehtävien leikkausten ja opiskelijoiden tukien indeksijäädytysten kompensoiminen opintolainan valtioneuvoston korottamalla ei ole tarkoituksenmukainen keino varmistaa opiskelijoiden toimeentulo. Sosiaaliturvan tulee olla riittävä ilman lainan nostamista ja velkaantumista. Toimeentulovaikeudet aiheuttavat pitkäkestoista stressiä ja lisäävät mielenterveyshäiriöiden riskiä. Eniten toimeentulovaikeuksia kokevat opiskelijat, joilla on jokin opintoja haittaava terveysongelma. Yleisin opintoja haittaava terveysongelma on mielenterveysongelmat.

Lausunnonantajan näkemykset muiden kuin korkeakouluopiskelijoiden opintolainan lukukausikohtaisten nostokertojen lisäämisestä

-

Savolainen Minna
Nyyti ry